

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

D. Dionysii Carthusiani, luculenta iuxta ac compendiaria in Acta apostolorum exegesis siue commentaria

Dionysius <Cartusianus>

Coloniæ, 1532

VD16 D 1926

Matthæus habet Cap. XXVIII. Et agitur in eo principaliter de Christi
humanitate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38702

NOVI TE STAMENTI EPI.

tome.

Matthæus habet Cap. XXVIII. Et
agitur in eo principaliter de Christi
humanitate.

Caput. I.

Iber generationis Iesu Christi filij Daut.^d
filij Abraham, &c. Iacob genuit Iosep^h
virum Mariæ, de qua natus est Iesus.
(Nota quod Lucas dicit Ioseph esse filium
Heli, ergo quære concordiam.) Dixit
angelus ad Ioseph. Vocabis nomen eius
Iesum. Ipse enim saluum faciet populum suum a pec-
catis eorum.

¶ Cap. 2.

¶ Per aliam viam reuersi sunt magi in regionem
suam.

¶ Cap. 3.

¶ Dixit Ioannes baptista. Pœnitentiam agite, appro-
pinquabit enim regnum cœlorum. Ioannes habebat
vestimentum de pilis camelorum, et zonam pelliceam
circa lumbos suos, etc. Progentes viperarum, quis oñ-
dit vobis fugere a futura ira. Facite ergo fructum di-
gnum pœnitentiæ. Iam securis ad radicem arboris po-
sita est. Omnis ergo arbor quæ non facit fructum bo-
num excidetur, et in ignem mittetur. Christus congre-
gabit triticum in horreum suum, paleas autem combu-
ret igne in extinguiibili. Respondens Iesus Ioanni di-
xit. Sine modo, sic enim decet nos implere omnem iu-
sticiam. (Nota hic de baptismo Christi, et de descensu
spiritus sancti in eum, ac voce paterna. Hic est fili⁹ me-
us dilectus, etcæt.)

¶ Cap. 4.

EPITO. EX MATH.

Ductus est Iesus in desertum vt tentaretur a diabolo, &c. Non in solo pane viuit homo, sed in omni verbo quod procedit de ore dei. Non tentabis dominum deum tuum. Ecce angeli accesserunt & ministrabant ei (i. Christo.) Populus qui sedebat in tenebris, vidit lucem magnam, &cæ. Circuibat Iesus sanans omnem languorem, & omnem infirmitatem in populo.

¶ Cap. 5

¶ Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum. Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram. Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur. Beati qui esuriunt & sitiunt iusticiam, quoniam ipsi saturabuntur. Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur. Beati mundo corde, quoniam ipsi deum videbunt. Beati pacifici, quoniam filij dei vocabuntur. Beati qui persecutionem patiuntur propter iusticiam, quoniam ipsorum est regnū cælorum. Beati estis cum maledixerint vobis homines, & persecuti vos fuerint, & dixerint omne malū aduersum vos mentientes propter me.

Gaudete & exultate quoniam merces vestra copiosa est in cælis. Vos estis sal terræ. Vos estis lux mundi. Non potest ciuitas abscondi supra montem posita. Sic luceat lux vestra coram hominibus, vt videant vestra bona opera, & glorificent patrem vestrum qui in cælis est. Non veni soluere legem sed implere. Donec transeant cælum & terra, vnus apex non præteribit de lege. Qui autem fecerit & docuerit, magnus vocabitur in regno cælorum. Omnis qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio. Qui autem dixerit fratri suo, racha reus erit consilio. Qui autem dixerit fatue, reus erit gehennæ ignis. Vade prius reconciliare fratri tuo, & tunc veniens offeres munus tuum. Esto consentiēs aduersario tuo, dum es in via cum eo. Omnis qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, iam mœchatus est eam in corde suo. Si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum & proijce abs te, &c. Omnis qui dimiserit vxorem suam excepta causa fornicationis fa

D. DIONY. A R I C K. C A R T.
cit eam mochari, & qui dimissam duxerit, adulterat.
Ego dico vobis non iurare omnino, neq; per cælum, ne
que per terram, neq; per caput tuum, &c. Sit aut sermo
vester est est, non non. Quod his abundantius est, a ma
lo est. Si quis te percusserit in dexteram maxillam, p
be ei & alteram. Qui vult tecum iudicio contendere &
tunicam tuam tollere, dimitte ei & pallium, &c. Diligi
te inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos, &
orate pro persequentibus & calumntantibus vobis, vt
sitis filij patris vestri qui in cælis est, qui solem suu o
riri facit super bonos & malos, & pluit super iustos &
iniustos. Estote ergo & vos perfecti, sicut & pater ve
ster cælestis perfectus est. Attendite ne iusticiam ve
stram faciatis coram hominibus vt videamini ab eis,
alioquin mercedem non habebitis apud patrem. Te
autem faciente elemosynam, nesciat sinistra tua quid
faciat dextera tua, & pater tuus qui videt in abscondito
reddet tibi. ¶ Cap. 6.

¶ Et cum oratis, non eritis sicut hypocritæ, q amant
in synagogis & in angulis platearum stantes orare, vt
videantur ab hominibus. Tu autem cum oraueris in
tra in cubiculum, & clauso ostio, ora patrem in abscon
dito. Orantes autem nolite multum loqui, scit enim
pater vester quid opus sit vobis antequam eum pete
tis. Sic ergo orabitis. Pater noster, &c. Cum autem te
iunatis nolite fieri sicut hypocritæ tristes. Tu autem
cum iunas vnge caput tuum, & faciem tuam laua, ne
videaris hominibus ieiunans. Nolite thesaurizare vo
bis thesauros in terra, vbi erugo et tinea demolitur.
Thesaurizate autem vobis thesauros in cælo. Vbi est
thesaurus tuus, ibi est & cor tuu. Lucerna corporis tui e
oculus tuus. Si fuerit oculus tuus simplex, totu corpus
lucidu erit. Nemo potest duob. dn̄is seruire. Non pote
stis deo seruire & mammonæ. Ne solliciti sitis anime ve
stræ qd manducetis, neq; corpori v̄o qd induamini.
Respicite volatilia cæli qm̄ non serunt neq; metunt, &
p̄r vester cælestis pascit ea. Scit em̄ pater vester cæle
stis, qd his omnibus indigetis: Quærite ergo primum

EPITO. EX MATH.

regnum dei & iusticiam eius, & hæc omnia adificient vobis. Nolite solliciti esse in crastinum. Crastinus enim dies sollicitus est sibi ipsi. Sufficit diei malicia sua.

¶ Cap. 7.

¶ Nolite iudicare ut non iudicemini. Qua mensura mensi fueritis remetietur vobis. Quid vides festucam in oculo fratris tui, & trabem in oculo tuo non vides? Hypocrita eijce primam trabem de oculo tuo, & tunc videbis eijcere festucam de oculo fratris tui. Nolite sanctum dare canibus. neque margaritas vestras ante porcos, ne conculent eas pedibus suis. Perite et dabit vobis, querite et inuenietis, pulsate et aperietur vobis. Omnis enim qui petit accipit, et qui querit inuenit, et pulsanti aperietur. Omnia quaecumque vultis ut faciant vobis homines, ita et vos facite illis. Hæc est enim lex et prophetæ. Intrate per angustam portam, quia lata et spaciofa est via quæ ducit ad perditionem, et multi inueniunt eam. Quam angusta porta et arcta via quæ ducit ad vitam, et pauci inueniunt eam. Attendite a falsis prophetis qui veniunt ad vos in vestimentis ouium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces. A fructibus eorum cognoscetis eos. Omnis arbor bonam fructus facit, mala autem arbor, fructus malos facit. Non omnis qui dicit mihi domine domine, intrabit in regnum celorum: sed qui facit voluntatem patris mei qui in caelis est. Multi dicent mihi in die illo. Domine domine nonne in nomine tuo prophetauimus, etc. Omnis qui audit verba hæc et facit ea assimilabitur viro sapienti, qui edificauit domum suam supra petram. Et omnis qui audit verba hæc et non facit ea, similis erit viro stulto qui edificauit domum suam supra arenam, &c. Erat Iesus docens sicut potestatem habens, non sicut scribæ & Pharisei.

¶ Cap. 8.

¶ Domine si vis potes me mundare. Dixit Iesus leproso curato. Vide nemini dixeris, sed vade ostende te sacerdoti, &c. Domine non sum dignus ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, & sanabitur puer meus. (Hæc sunt verba centurionis) Filii regni enuncietur in tenebras exteriores. Ibi erit fletus & stridor dentium. Vulpes foveas habent, & volucres caeli nidus, filius autem hominis non habet ubi caput reclinet.

D. DIONY. A RICK. CART.
Dixit Iesus discipulo, sequere me, & dimitte mortuos
sepelire mortuos suos. Domine salua nos perimus.
Quid timidi estis modice fidei. Imperauit Iesus ven-
tis & mari, & facta est tranquillitas magna. Dæmo-
nes rogabant Iesum dicentes. Si eiſcis nos, mitte nos in
gregem porcorum. (Ecce quam nihil possunt diaboli
nisi permissi.) Matth. 9. Non est opus
valentibus medicus, sed male habentibus. Nunquid
possunt filij sponsi lugere, quam diu cum illis est spon-
sus. Veniet autem dies, cum auferetur ab eis sponsus
& tunc ieiunabunt. Dixit Iesus, Puella surge, & sta-
tim surrexit a mortuis. Miserere nostri fili David. Se-
cundum fidem vestram fiat vobis. Messis quidem mul-
ta, operarij vero pauci, rogare ergo dominum messis,
vt mittat operarios in messem suam.

¶ Cap. 10.

¶ Dedit Iesus duodecim discipulis potestatem spiritu-
um immundorum & vt curarent omnem languorem,
& misit eos dicens. Infirmos curate, mortuos suscite,
leproſos mundate, dæmones eiſcite. Gratis accepistis,
gratis date. Nolite possidere aurum, neque argentum
nec calciamenta, &c. Inrantes in domum, salutate eam
dicentes. Pax huic domui, &c. Ecce ego mitto vos,
sicut oues in medio luporum. Estote prudentes sicut ser-
pentes, & simplices, sicut columbæ. Non enim vose-
stis qui loquimini, sed spiritus patris vestri qui loqui-
tur in vobis, &c. Eritis odio omnibus hominib⁹ pro-
pter nomen meum. Qui autem perseuerauerit vsque
in finem hic saluus erit. Non est discipulus super ma-
gistrum, nec seruus super dominum suum. Nihil oper-
um quod non reuelabitur, & occultum quod non scia-
tur. Nolite timere eos qui occidunt corpus, animam au-
tem non possunt occidere, sed potius timete eum, qui
habet potestatem & animam & corpus perdere in ge-
hennam ignis. Nōne duo passer es asse veneunt, & vnus ex
illis non cadit super terram sine patre vestro. Vestri au-
tem & capilli capitis omnes numerati sunt. Non veni
pacem mittere in terram sed gladium. Veni enim ho-

EPITO. EX MATT.

minem separare a patre, etcæt. inimici hominis dome-
fici eius (in Michea propheta) Qui amat patrem aut
matrem aut filium plus quam me, non est me dignus,
Qui recipit prophetam in nomine prophetæ, aut iustū
in nomine iusti, mercedem prophetæ & iusti accipiet
Qui potum dederit vni ex minimis istis calicem aquæ
frigidæ, amen dico uobis, non perdet mercedem suam

¶ Cap. 11.

¶ Ecce qui mollibus vestiuntur in domibus regum
sunt. Inter natos mulierum, non surrexit maior Ioa-
ne baptista. Qui autem minor est in regno cælorum,
maior est illo. Regnum cælorum vim patitur, & vio-
lenti rapiunt illud. Cecinimus vobis & non saluastis
lamentauimus & non planxistis. Venit filius hominis
manducans & bibens, & dicunt. Ecce homo vorax, &
potator vini, & peccatorum & publicanorum ami-
cus, &c. (Nota in textu istam parabolam.) Respondens
Iesus dixit. Confiteor tibi pater domine cæli & terræ,
quia abscondisti hæc a sapientibus & prudentibus, et
reuelasti ea paruulis. Ita pater, quia sic placitum fuit
ante te. Omnia mihi tradita sunt a patre meo. Nemo no-
uit patrem nisi filius, neque filium quis nouit nisi pater
& cui voluerit filius reuelare. Venite ad me omnes
qui laboratis & onerati estis, et ego reficiam vos.

Tollite iugum meum super vos et discite a me, quia
mitis sum et humilis corde, et inuenietis requiem ani-
mabus vestris. Iugum enim meum suaue est, et onus
meum leue.

¶ Cap. 12.

¶ Dominus est filius hominis etiam sabbati. Ecce pu-
er meus quem elegi, etc. (Nota istum passum in textu,
qui habetur Esaia. 42.) Omne regnum contra se diui-
sum desolabitur, etcæte. Qui non est mecum contra me
est. Qui dixerit verbum contra spiritum sanctum, nõ
remittetur ei neque in hoc seculo, neque in futuro. Pro-
genes viperarum, quomodo potestis bona loqui cum
sitis mali. Ex abundantia cordis os loquitur. Bonus ho-
mo de bono thesauro profert bona, etc.

D. DIONY. A RICK. CART.

Ex verbis tuis iustificaberis & ex verbis tuis condemnaberis. Omne verbum ociosum quod loquuti fuerint homines, reddent de eo rationem in die iudicii. (Nota hic de figura Ionæ prophetæ in ventre piscis, &c.) Quicumq; facit voluntatem patris mei qui in cælis est, ipse meus frater, & soror, & mater est. ¶ Cap. 13.

¶ Alia ceciderunt in terram bonam, & dabant fructū aliud centesimum, aliud sexagesimum, aliud tricesimū. Qui habet aures audire audiatur. Qui habet dabitur ei & abundabit, qui autem non habet, & quod habet auferetur ab eo. (Nota hic allegationem Esaiæ de excæcatione Iudæorum, &c.) Vestri beati oculi quia vidēt & aures quia audiunt. Hic est qui verbum dei audit, & cum gaudio suscipit illud: non habet autem in se radicem, sed est temporalis. Facta autem tribulatione & persecutione propter verbum, continuo scandalizatur, &c. (Nota in isto capitulo de differentia eorum qui audiunt verbum dei.) Inimicus homo hoc fecit. Sinite utraq; crescere vsque ad messem &c. Mittet filius hominis angelos suos, & colligent de regno eius omnia scandala, & eos qui faciunt iniquitatem, & mittent eos in caminum ignis, ibi erit fletus, &c. Tunc fulgebūt iusti sicut sol in regno patris eorum. In consummatione seculi exhibunt angeli, & separabunt malos de medio iustorum, &c. Vnde huic sapientia hæc & virtutes. Dixit Iesus. Non est propheta sine honore, nisi in patria sua, & in domo sua. ¶ Cap. 14.

¶ Ascendit Iesus in montem solus orare. Venit Iesus ad discipulos ambulans super mare, &c. Modicę fidei quare dubitasti? Quicumq; tetigerunt simbriam vestimenti Iesu, salui facti sunt, &c.

¶ Cap. 15.

¶ Quare vos transgredimini mādāta dei, pp̄ traditionē vram? Populus hic labijs me honorat, cor autē eorū longe est a me. In vanū autē colunt me, &c. Non qđ intrat in os coingnat hominē, sed qđ procedunt de ore, hæc coingnant hominem. Omnis plantatio, quam non plantauit pater meus cælestis eradicabitur. Sinite illos

E P I T O. E X M A T T H.

Cæci sunt, duces cæcorum. Cæcus autem si cæco ducatum præstet, ambo in foveam cadunt. Ad huc et vos sine intellectu estis? Omne quod intra in os, in ventrem vadit, & in secessum emittitur. Misere mei domine fili David. Non est bonum sumere panem filiorum & mittere canibus. Catelli edunt de micis. &c.

Cap. 16.

(Nota increpat Iudæos quod non aduerterunt ex prophetis, maxime ex Daniele, tempus sui aduentus &c.) Ait Iesus Pharisæis. Faciem cæli iudicare non stis, signa autem temporum non potestis. Caro & sanguis non reuelavit tibi, sed pater. Præcepit Iesus discipulis ne dicerent quod ipse esset Christus. Vade post me. Non sapi ea quæ dei sunt, sed quæ sunt hoim. Scandalum es mihi. Si quis vult venire post me abneget semetipsum & tollat crucem suam, & sequatur me. Quid prodest homini, si mundum vniuersum lucret, aiæ vero suæ detrimentum paciatur? aut quam commutationem dabit homo pro anima sua?

¶ Cap. 17.

Transfiguratus est Iesus ante eos, & resplenduit facies eius sicut sol. &c. Domine bonum est nos hic esse.

Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacuit ipsum audite. Helias venturus est, & restituet omnia. (Nota de Helie futuro aduentu.) Si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis monti huic transi hinc, & transibit, & nihil impossibile erit vobis. Cap. 18.

Nisi conuersi fueritis, & efficiamini sicut paruuli, non intrabitis in regnum cælorum. Quicumque ergo humiliauerit se sicut paruulus iste, hic est maior in regnum cælorum.

Qui autem scandalizauerit vnum ex his pusillis, expedit ei vt suspendatur mola asinaria in collo eius, & demergatur in profundum maris. Vt mudo ab scandalis. Necessè est enim vt scandala veniant. Veruntamè vti hoi illi, p quem scandalum venit. Videte ne contemnatis vnum ex his pusillis, quia angeli eorum in cælis semp vident faciem patris mei. Nō est voluntas aī p̄rem, vt pereat vn⁹ ex istis pusillis Si aut peccauerit i te frater tu⁹, vade et corripe eū inter

D DIONY. A. RICK. CAR.
te & ipsum solum, Si te audierit, lucratus es fratrem tuum. Si autem te non audierit, adhibe vnum vel duos, vt in ore duorum vel trium testium stet omne verbum. Quod si non audierit dic ecclesie, Si autem ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus & publicanus. Si duo ex vobis consenserint de omni re quamcumque petierint, fiet illis a patre meo qui est in caelis. Vbi enim sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum. Serue nequam omne debitum dimisi tibi quoniam rogasti me. Nonne ergo oportuit & te misereri conserui tui, sicut & ego tui misertus sum. Patientiam habe in me. &c.

¶ Cap. 19.

Quos deus coniunxit, homo non separet. Sunt eunuchi qui castrauerunt seipsos propter regnum caelorum qui potest capere capiat. Dixit Iesus. Sinite paruos venire ad me, talium est enim regnum caelorum. Quid me interrogas de bono? Vnus est bonus deus. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Si vis perfectus esse, vade vende omnia quae habes & da pauperibus & sequere me. Facilius est camelum per foramen acus transire, quam diuitem intrare in regnum caelorum. Apud deum omnia possibilis sunt. Amen dico vobis, quod vos qui sequuti estis me in regeneratione cum sederit filius hominis in sede maiestatis suae, sedebitis & vos super sedes duodecim, iudicantes duodecim tribus Israel. Omnis qui reliquerit domum, vel fratres aut sorores aut patrem, &c. centuplum accipiet, & vitam aeternam possidebit. Multi erunt primi nouissimi, & primi nouissimi

Cap. 20

Quid hic statis tota die ociosi? ite & vos in vineam meam. &c. Amice non factio tibi iniuriam, tolle quod tuum est & vade. An non licet mihi quod volo facere? An oculus tuus nequam est, quia ego bonus sum. Multi sunt vocati, pauci vero electi. Quicumque voluerit inter vos maior fieri, sit vester minister, sicut filius hominis non venit ministrari sed ministrare.

Cap. 21.

E P I T O. E X M A T T H .

Dicite filiæ Sion . Ecce rex tuus venit tibi mansuetus .
&c. in Zacharia . (Nota in isto capitulo de parabola
vineæ , in qua videntur Euangelistæ discordes , sed in
sententia non discordant .) Domus mea , domus orati-
onis vocabitur . Omnia quęcunque petieritis in orati-
one credentes , accipietis . Cap. 22 .

Nuptiæ quidem paratæ sunt , sed qui inuitati erant , nõ
fuerunt digni , Amice quomodo huc intrasti , non ha-
bens vestem nuptialem ? At ille

obmutuit . Ligatis manibus eius & pedibus , mittite eũ
in tenebras exteriores . Ibi erit ser⁹ & stridor dentiũ .

Scimus quia verax es , & viam dei in veritate doces , &
non est tibi cura de aliquo . Reddite quę sunt Cæsaris
Cæsari , & quę sunt dei deo . Quid me tentatis hypo-
critæ . Erratis nesciẽtes scripturas , neque virtutẽ dei .
In resurrectione non nubent neque nubentur , sed sunt
sicut angeli dei . Non deus mortuorum , sed viuentiũ .
Diliges dominum deũ tuum . &c . Hoc ẽ primũ & maxi-
mum . &c . (Quęre postea plenius ,

Cap. 23 .

Oia quęcunque dicunt facite , secundum opa aut illorum
nolite facere , dicunt enim & non faciunt . Alligant aut
onera grauiã super humeros hominum , digito aut suo
nolunt tangere . Vos vero nolite vocari Rabbi , vnus
est enim magister vester . Neq; vocemini magistri . &c .
Oĩs autem vos fratres estis . Et patrem nolite vocare
vobis super terram , vnus est enim pater vester in cælis
Qui se exaltauerit humiliabit , & qui se humiliauerit
exaltabitur . Vos non intratis in regnum cælorum , nec
introeuntes finitis intrare . Væ vobis duces cæci . Du-
ces cæci excõlantes culicem , camelum autem glutientes .
Væ vobis qui mundatis quod de foris est , intus autem
pleni estis immundicia . Cæce munda prius quod intus
est . &c . Væ vob qui similes estis sepulcris dealbatis , q̃
a foris parent hominibus speciosa , intus vero plena sũt
ossibus mortuorum & oĩ spurcicia . Sic & vos qdem a
foris paretis hominibus iusti , intus vero pleni estis hypo-
criti & iniquitate . Vos implete mēsurã patrum vestrorũ .

Cap. 24.

Videte ne quis vos seducat . Multi enim venient in nomine meo dicentes: Ego sum Christus. &c. Eratis odio omnibus hominibus propter nomen meum. &c. Quoniam abundabit iniquitas, refrigescet charitas multorum, qui autem perseverauerit usque in finem, &c. Erit tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio usque modo, neque fiet. Et nisi breuiati fuissent dies illi, non fieret salua omnis caro. Sed propter electos breuiabuntur dies illi. (Nota hic de Antichristo, & finali iudicio cōsumatiōe q̄ mūdi) Surgēt pseudo p̄phete pseudo Chrī et dabunt signa magna & prodigia, ita vt in errorem ducant si fieri potest etiā electi. Sicut fulgur exit ab oriente, & apparet usque in occidentem, sic erit aduentus filiī hominis. Statim post tribulationem dierum illorum sol obscurabitur & luna non dabit splendorem suum. &c. & tunc apparebit signum filiī hominis in cælo. &c. De die autem illa & hora nemo scit, neque angeli cælorum, nisi pater solus. Ideo & vos estote parati quia nescitis quā hora filius hominis venturus sit.

Cap. 25.

Prudētes virgines acceperūt oleum secum in vasis suis cum lampadibus. Media nocte clamor factus est, ecce sponsus venit exite obviam ei. Quæ paratæ erāt intrauerunt cum eo ad nuptias & clausa est ianua. Amē dico vobis nescio vos. Vigilate itaque quia nescitis diem neque horam. Euge serue bone & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis supra multa te constituam, intra in gaudium domini tui. Inutilem seruum eijcite in tenebras exteriores. Dicit rex his qui a dexteris eius erunt. Venite benedicti patris mei, possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi. Esurui enim. &c. Tunc dicit his qui a sinistris erunt. Discedite a me maledicti in ignem æternum qui paratus est diabolo & angelis eius. &c.

¶ Cap. 26.

E P I T O. E X M A T T.

Dixit Iesus discipulis suis. Scitis quia post biduum pascha fiet, & filius hominis tradetur vt crucifigatur. Cœnantibus illis accepit Iesus panem & benedixit ac fregit deditque discipulis suis & ait. Accipite et manducate, hoc est corpus meum, &c. Tristis est anima mea vsq; ad mortem. Vigilate, et orate, vt non intretis in tentationem, Spiritus quidem promptus est caro autem infirma. Omnes qui acceperint gladium, gladio peribunt. Discipuli omnes relicto eo fugerunt. A modo videbitis filium hominis sedentem a dextris virtutis dei, et venientem in nubibus cœli.

Cap. 27.

Iesus autem stetit ante præsidem, et cum accusaretur nihil respondit. Plectentes coronam de spinis, posuerunt super caput eius, et genu flexo ante eum illudebant ei dicentes, Aue rex iudæorum. Et expuerunt in faciem eius, et percutiebant caput eius arundine &c. **L** Compertere mitissimo atq; dulcissimo agno o lector. **J** Dederunt ei vinum bibere cum felle mixtum. A sexta hora tenebræ factæ sunt super vniuersam terram vsq; ad horam nonam. Erit nouissimus error prior priore. Iesus clamans voce magna emisit spiritum, et ecce velum templi scissum est &c.

Cap. 28.

Erat aspectus angeli sicut fulgur, vestimenta autē eius sicut nix. Præ timore autem eius exterriti sunt custodes &c. Ecce Iesus occurrebat mulieribus dicens, Aue. Tunc accesserunt et tenuerunt pedes eius &c. Loquutus est Iesus discipulis dicens, Data est mihi omnis potestas in cœlo et in terra. Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eas in nomine patris et filij, et spiritus sancti. Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus vsque ad consummationem seculi.

Marcus continet Cap. XVI. Et agitur in eo principaliter de Christi fortitudie & resurrectione.

Cap. I.